

gjøres selvfølgelig afhængigt af, om der paa Finansloven bliver bevilget Midler, og da hvor mange. Vil man give, navnlig i Begyndelsen, et nogenlunde rundeligt Beløb, vil det være muligt at skaffe Læremidler, navnlig Læreboøger, til en meget billig Pris, og det vil komme hele Almuefolevæsenet tilgode. Kan man altsaa skaffe Betingelserne derfor, vil det ganske vist være Ministeriet en Fornøielse at medvirke til Gjennemførelsen.

Ordføreren: Jeg skal blot med Hensyn til den 1ste ærede Landssthingsmand for 9de Kredts (N. Rasmussen), der frygtede for, at Forfoklerne skulde blive til noget ganske Andet, end Lovens Forfatter har tænkt sig, henviser den ærede Landssthingsmand til den vedtagne § 9 a., hvor det jo udtrykkelig er bestemt, hvad Forfoklerne skulle gjøre. Udvalgets Flertal har heller ikke været fri for den Frygt, at man enkelte Steder kunde misforstaa Forfoklernes Bestemmelse og stille Fordringer til den, der overgik det, som Lovudkastets Forfatter og Lovudkastet havde tænkt sig; derfor har man udtrykkelig tilføjet, hvad der skal læres i Forfoklerne, og der kan virkelig ikke blive Grund for nogen Misforstaaelse. Jeg veed vel, at det er unyttigt, men jeg vil dog sige, at det forekommer mig beynnderligt, at man her til Lands kan tale om Skoletvang. Her er ingen Skoletvang, her er en Skolepligt, ligesom her er en Børnepligt. Da enhver Mand kan lade sit Børn undervise, hvor han vil, og kun behøver at godtgjøre, at han har ladet det undervise, saa kan man ikke med Rette tale om Skoletvang. Skolepligt er der derimod, og det bør der være.

Finansministeren: Den ærede 1ste Landssthingsmand for 9de Kredts (N. Rasmussen) angav et Tal, som var fremkommet fra en Provst, hvis jeg forstod ham ret, med Hensyn til, hvad Forfokleinstitutionen vilde koste det hele Land, et Tal, der var saa forbausende stort og i mine Tanker saa afstrækkende, at jeg dog gjerne ønskede at ledsage det med nogle Kommentarer. Hvis jeg hørte ret, var det 4 à 5 Millioner. Jeg beklager, at jeg ikke har Opgjørelsen liggende for mig, men jeg tror ikke at tage feil i, at den samlede Sum af Reguleringssummerne for alle Skolelærereembederne i Landet udenfor Kjøbenhavn, altsaa i Kjøbstæderne og i Landkommunerne, omtrent udgjøre det Beløb. Hvis den ærede Beregner, som den 1ste Landssthingsmand for 9de Kredts har citeret, skulde have Ret, skulde Forfokleinstitutionen koste ligesaa meget som hele Landets Skolevæsen i dette Dieblis koster. At det er galt, tror jeg ikke behøver nogen nærmere Paavisning. Jeg nævnte før i Forbigaaende, at jeg ogsaa havde hørt Veilighed til at gjøre mig bekendt med en hel Del Beregninger over, hvad Forfokleinstitutionen vilde koste, men for mig var kun et flyg-

tigt Blik paa disse Beregninger tilstræffeligt til at berøve dem enhver virkelig Værdi som Grundlag, og det kom jeg ganske simpelt til ved at sammenligne Kredts for Kredts, o: Skolekreds for Skolekreds, og undersøge hoormegret Merudgiften var anslaaet til ved Forfokleinstitutionens Indførelse. Der kom man saa til meget kuriøse Tal. I de Kommuner, hvor Beregningen er lavest, gaar den ud paa, at hele Merudgiften vilde være 3 pCt. af den nuværende Skoleudgift; i de Kommuner, hvor Beregningen er højest, gaar den ud paa, at Forfokleinstitutionens Gjennemførelse vilde forøge Udgiften med 125 pCt. En Beregning, der lader et saa stort Spillerum aabent, som fra 3 pCt. til 125 pCt. af den nuværende Udgift, tror jeg virkelig ikke, man kan tillægge nogen stor Værdi, og dermed har jeg ogsaa ubtalt min Mening om den Beregning, som det ærede Medlem ansørte.

N. Rasmussen: Min Mening om Provstens Indberetning er selvfølgelig som mange Andres, at den kun kan være uklar, men da Udvalget, som behandler denne Sag, fandt sig foranlediget til at indhente saadanne Indberetninger, er det naturligt, at de ogsaa maatte tillægges nogen Betydning. Jeg har meget godt set, at der er store Feiltagelser i dem. Jeg har saaledes set, at en Provst fra en af Landets Kjøbstæder har faaet ud, at Forfoklerne ikke vilde koste en Skilling. Denne Mand har aabenbart set feil. Det er jo aldeles vist, at naar Kjøbstæderne skulle reducere deres Klasser fra 50 til 30 Elever, vil det koste Noget. Det forekom mig isørigt, at den ærede Consilspræsident, hvor han ansørte Reguleringssummerne for den nuværende Tid, ikke sammenlignede dem med, hvad den Provst, der nævnedes de 4—5 Millioner i sin Indberetning, er gaaet ud fra; thi den Provst, der har givet denne Indberetning, har naturligvis forudsat, at der skal bygges til Forfoklerne, men da de nuværende Læreres Reguleringssummer ikke indbefatte Skolebygningerne, er der derved fremkommet to Ting, som ikke uden videre kunne sammenlignes. De nuværende Reguleringssummer indeholde kun Værdien af Brugen af Bygningerne, men ikke Værdien af Bygningerne selv. Det er en meget stor Forstjæl. Naar det forudsættes, som Provsten formentlig har forudsat, at der skal bygges Skolebygninger til en stor Del af de skolepligtige Børn, er det aabenbart, at der skal Penge til, og det meget store Summer.

B. Petersen: Jeg vil blot bemærke mod det ærede Medlem, som sidst satte sig, at den Provst, som har sagt, at Forfoklerne aldeles Intet vilde koste, vistnok ikke har taget saa meget feil, som det lod til, at det ærede Medlem mente. Det er min Overbevisning, at selv bortset fra de Kjøbstæder, som allerede have indrettet Forfokler, ville